

Bijlage I

bij het toezichtsrapport over
de gegevensverstrekking door de AIVD
over het Cornelius Haga Lyceum

CTIVD nr. 67

[vastgesteld op 20 november 2019]

Commissie van Toezicht
op de Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten

Opzet en methodiek

Afbakening onderzoek

Wat is onderzocht?

De Commissie van Toezicht op de Inlichtingen en Veiligheidsdiensten (CTIVD) heeft onderzoek gedaan naar de gegevensverstrekking van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) aan andere Nederlandse overheidsinstanties over het Cornelius Haga Lyceum en/of bij de school betrokken personen in de periode van januari 2018 tot september 2019.

In het onderzoek heeft de nadruk gelegen op de gegevensverstrekkingen die de aanleiding hebben gevormd voor handelen door overheidsinstanties jegens de school of daarbij betrokken personen. In de onderzoeksperiode heeft ook een aantal gegevensverstrekkingen plaatsgevonden die vanuit dat perspectief van ondergeschikt belang was. Die verstrekkingen worden beschreven in paragraaf 3.5.5 van het toezichtsrapport, maar zijn niet separaat volledig beoordeeld. De CTIVD heeft overigens geen indicaties dat bij die gegevensverstrekkingen niet is voldaan aan de wettelijke vereisten.

Bijzonder aan dit rechtmatigheidsonderzoek is dat de CTIVD ook één van de personen waar de gegevensverstrekking van de AIVD op zag, heeft gehoord. Het betreft de heer S. Atasoy, directeur-bestuurder van het Cornelius Haga Lyceum. Dit gebeurde op zijn verzoek. De heer Atasoy heeft aan de CTIVD alle feiten en omstandigheden toegelicht die volgens hem relevant waren voor het onderzoek en heeft zijn visie gegeven op het handelen van de AIVD en andere overheidsinstanties jegens de school en daarbij betrokken personen. Van het horen is een verslag gemaakt dat door de heer Atasoy is ingezien. Daarnaast heeft de vertegenwoordiger van de heer Atasoy, prof. dr. T. Zwart, documentatie toegezonden ter ondersteuning van hetgeen tijdens het horen is gesteld. De CTIVD heeft het door de heer Atasoy gestelde en de toegezonden documentatie betrokken bij haar onderzoek. Dit heeft ertoe geleid dat een aantal zaken nader is geverifieerd in de systemen van de AIVD. De CTIVD heeft de visie van de heer Atasoy op het handelen van de AIVD en de gevolgen daarvan in ogenschouw genomen bij haar beoordeling.

Wat is niet onderzocht?

De CTIVD richt zich in haar onderzoeken op het handelen van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en in dit geval dus op de AIVD. Bij dit onderzoek kwam ook het handelen van de ontvangers van AIVD-informatie in beeld, te weten: de Inspectie van het Onderwijs (hierna: onderwijsinspectie), het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), de gemeente Amsterdam, het ministerie van

Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en het Openbaar Ministerie (OM). Dit handelen is alleen onderzocht en bij de beoordeling betrokken voor zover het relevant was in relatie tot de AIVD.

Onderzoeksvragen

Het onderzoek was gericht op het beantwoorden van deze vraag:

Heeft de AIVD rechtmatig gehandeld bij het verstrekken van gegevens over het Cornelius Haga Lyceum en/of bij de school betrokken personen aan Nederlandse overheidsinstanties in de periode januari 2018 tot september 2019?

In dat kader zijn de volgende deelvragen onderzocht en beantwoord:

- 1) Welke gegevensverstrekkingen hebben in de onderzoeksperiode plaatsgevonden?
- 2) Bestond er een wettelijke basis voor de gegevensverstrekking?
- 3) Was de gegevensverstrekking zorgvuldig?
- 4) Was de communicatie over de gegevensverstrekking zorgvuldig?
- 5) Was de gegevensverstrekking noodzakelijk in het belang van de nationale veiligheid?
- 6) Was de gegevensverstrekking proportioneel, gegeven de te voorziene gevolgen daarvan voor de betrokken organisatie en/of personen?
- 7) Was er sprake van verstoring dan wel beïnvloeding of manipulatie door de AIVD?

Onderzoeksmethodiek

Vanaf de start van het onderzoek hebben twee leden van de CTIVD-kenniskring tegenspraak gegeven op het onderzoek. Eén van deze kenniskring-leden was de heer dr. N.A.N.M. van Eijk die op 1 november 2019 de heer mr. H.N. Brouwer is opgevolgd als voorzitter van de CTIVD. Dit houdt in dat deze kenniskring-leden kennis hebben genomen van en commentaar hebben gegeven op het plan van aanpak voor het onderzoek, de voorlopige bevindingen die gedurende het onderzoek aan de orde kwamen en het (concept) rapport van de CTIVD. Ook hebben zij kennis genomen van de onderliggende documenten van de AIVD. Voor dit laatste is toestemming verkregen van de AIVD in verband met de afscherming van staatsgeheimen (artikel 23 Wiv 2017).

De CTIVD heeft zich ten eerste gericht op het verkrijgen van een compleet beeld van de relevante gegevensverstrekking in de onderzoeksperiode. De CTIVD heeft zelfstandig toegang tot de systemen van de AIVD. In eerste aanzet heeft de CTIVD zelf zoekslagen in deze systemen verricht. Op basis hiervan heeft zij een lijst opgesteld met gegevensverstrekkingen (inclusief verslagen van mondelinge overleggen) die (mede) betrekking hebben op de school en/of daarbij betrokken personen. De lijst is aan de AIVD voorgelegd met de vraag of het overzicht compleet was. Dat heeft ertoe geleid dat een aantal documenten aan de lijst is toegevoegd.

Vervolgens heeft het betrokken team van de AIVD in juli 2019 een briefing verzorgd over het inlichtingenonderzoek naar de school en de gegevensverstrekkingen die hebben plaatsgevonden. De CTIVD heeft aansluitend vier AIVD-medewerkers van het team gehoord over hun aandeel in deze kwestie.

Twee onderzoekers van de CTIVD hebben separaat van elkaar de onderbouwing van de verschillende gegevensverstrekkingen minutieus gecontroleerd. Dit hield meer in dan alleen het bestuderen van de documenten die de AIVD zelf als onderbouwing had aangedragen. Ten aanzien van bepaalde passages

zijn ook vele andere documenten bekeken om te zien of het geschetste beeld gedragen werd door de informatie uit het inlichtingenonderzoek. Voorts zijn er twee rondes van schriftelijke vragen aan de AIVD gesteld over de onderbouwing. De dienst is daarbij in de gelegenheid gesteld aanvullende onderbouwing aan te dragen op die onderdelen die volgens de CTIVD niet voldoende onderbouwd waren.

In de loop van augustus en september 2019 zijn gesprekken gevoerd met medewerkers van verschillende andere overheidsinstanties die AIVD-informatie over de school en/of daarbij betrokken personen hebben ontvangen:

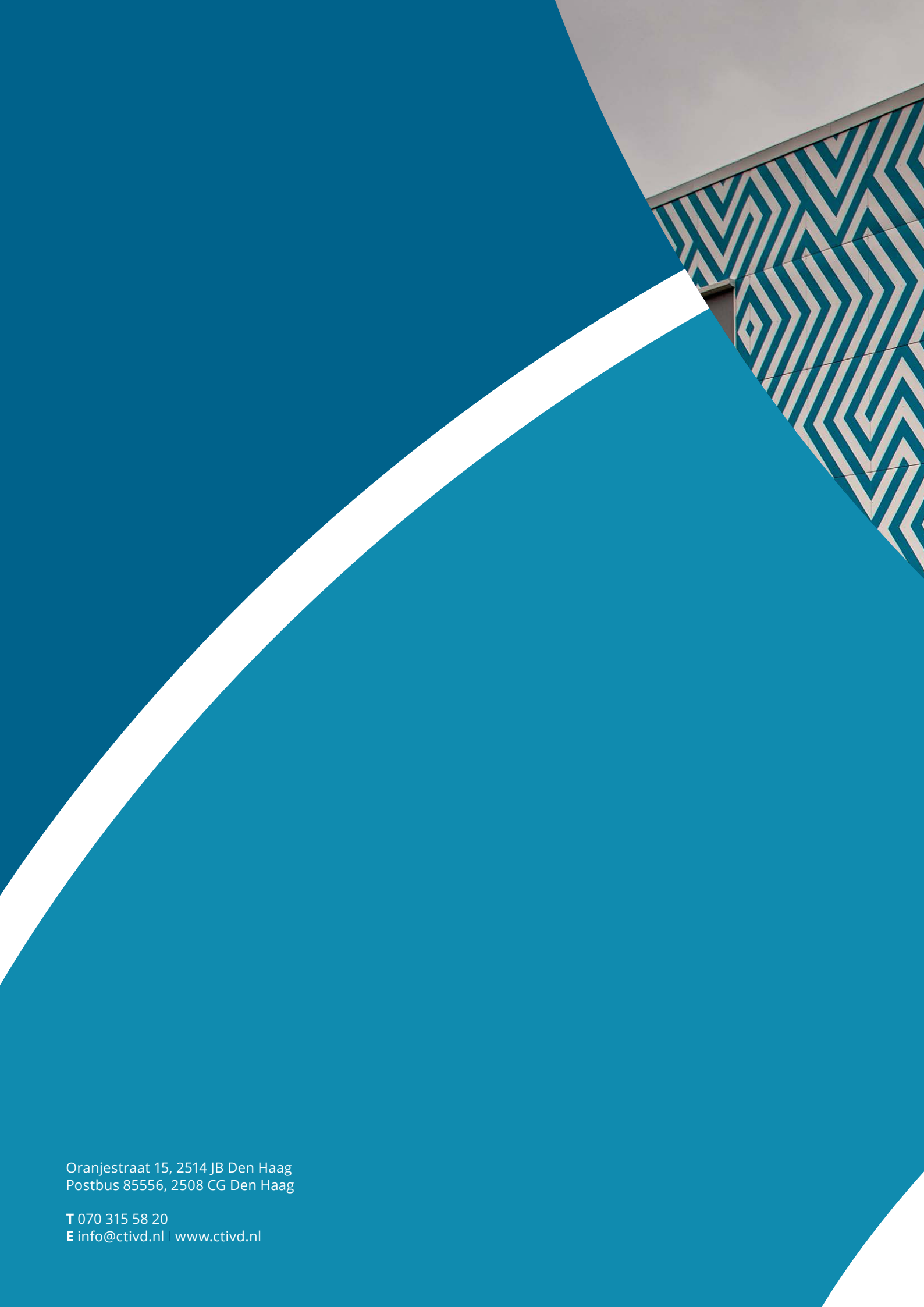
- De Inspecteur-Generaal van de onderwijsinspectie;
- De directeur nationale crisisbeheersing bij de NCTV;
- De burgemeester van Amsterdam en een beleidsmedewerker Openbare Orde en Veiligheid van de gemeente Amsterdam;
- De directeur Samenleving en Integratie en twee medewerkers van het ministerie van SZW.

In dezelfde periode (augustus-september 2019) heeft de CTIVD nog vijf medewerkers van de AIVD gehoord, alsmede de directeur inlichtingen en de directeur-generaal van de AIVD. Ook is nogmaals een lijst met schriftelijke vragen over allerlei aspecten van de gegevensverstrekking en de samenwerking met andere overheidsinstanties, uitgezet bij de dienst.

Op basis van de gesprekken, de beantwoording van de schriftelijke vragen en de documentatie over de gegevensverstrekkingen heeft de CTIVD het onderzoek in de systemen van de AIVD voortgezet. Daarbij is ieder spoor dat de dienst buiten de wettelijke kaders zou kunnen zijn getreden uitgelopen.

Tijdsverloop van het onderzoek

Het onderzoek is op 3 juli 2019 van start gegaan en afgesloten met het opstellen van het toezichtsrapport op 16 oktober 2019, onder het voorzitterschap van de heer mr. H.N. Brouwer. Het opgestelde rapport is vervolgens toegezonden aan de AIVD en aan de minister van BZK. Met medewerkers van de AIVD heeft ambtelijk overleg plaatsgevonden teneinde (delen van) het toezichtsrapport nader toe te lichten. De reactie van de minister van BZK en van de AIVD op het opgestelde rapport is op 13 november 2019 door de CTIVD ontvangen. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen c.q. verduidelijkingen van het rapport. Hierna is het toezichtsrapport door de CTIVD, onder het voorzitterschap van de heer dr. N.A.N.M. van Eijk, vastgesteld op 20 november 2019.

Oranjestraat 15, 2514 JB Den Haag
Postbus 85556, 2508 CG Den Haag

T 070 315 58 20
E info@ctivd.nl | www.ctivd.nl